

ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

Ο νέος διπολισμός του γαλλικού πολιτικού συστήματος

Οπως δείχνει πρόσφατη έρευνα της διαΝΕΟσις («Τι πιστεύουν οι Έλληνες;»), ο Μακρόν είναι ο δημοφιλέστερος ξένος ηγέτης και η Γαλλία η πιο πιστή μας σύμμαχος. Αναμενόμενο λοιπόν οι γαλλικές πολιτικές εξελίξεις να ξενίζουν και να προκαλούν ανησυχία. Στη συγκυρία του πολέμου και στη συνθήκη των ρωσικών υβριδικών επιχειρήσεων κατά των κοινοβουλευτικών δημοκρατιών της Ευρώπης, η δημοσκοπική άνοδος της Λεπέν διαβάζεται από πολλούς ως σύνταξη μεγάλου τμήματος της γαλλικής κοινωνίας με το στρατόπεδο του αντιευρωπαϊκού ανορθολογισμού, ως στάση κατά των γαλλικών και ευρωπαϊκών στρατηγικών επιλογών. Τα πράγματα δεν είναι όμως τόσο απλά.

Υπάρχει πράγματι τις τελευταίες εβδομάδες μια αντιστροφή των εκλογικών τάσεων, με τον Μακρόν να υφίσταται καθοδικές πιέσεις και τη Λεπέν να ανεβαίνει. Στη σχεδόν βέβαιη μονομαχία του δεύτερου γύρου, οι πιθανότερες νίκης της Λεπέν είναι αρκετές. Και πράγματι ο Μακρόν έχει λιγότερες δεξαμενές. Η Λεπέν υπολογίζει στην υποστήριξη μιας διάσπαρτης δεξιάς και ακροδεξιάς ψήφου αλλά και στην ανοχή - αποχή τμήματος της αντισυστημικής Αριστεράς. Ο Μακρόν πιστεύει στη σύνταξη οικολόγων, μετριοπαθών δεξιών και των λίγων ψηφοφόρων των ιστορικών κομμάτων της γαλλικής Αριστεράς.

Είναι λάθος όμως να ερμηνεύσουμε τη συγκεκριμένη κατάσταση ως επέλαση κάποιου πούτινόφιλου λαϊκισμού. Το εύθραστο προβάδισμα του Μακρόν και η άνοδος της Λεπέν, που μπορεί να την οδηγήσει μέχρι και στην προεδρία, είναι αποτέλεσμα μιας τεράστιας ανατροπής των ισορροπιών, και της σύνθεσης, του γαλλικού πολιτικού συστήματος.

Η «μεγάλη νομομοποίηση» της Λεπέν είναι αποτέλεσμα ανατροπών που ξεκίνησαν με τον αναπάντεχο θρίαμβο του Μακρόν το 2017. Ο τελευταίος διεμβόλισε το παραδοσιακό γαλλικό σύστημα και τον άξονα Αριστερά - Δεξιά, φτιάχνοντας ένα υπερτροφικό - όπως αποδεικνύεται - Κέντρο. Το 2017, η συμβατική Δεξιά δεν είχε προκριθεί στον δεύτερο γύρο και άρχισε να διασπάται, η σοσιαλιστική Αριστερά υπερφαλαγγίστηκε από την αντισυστημική Αριστερά του Μελανσόν. Η Λεπέν είχε προκριθεί.

Το κουβάρι είναι και σήμερα μπερδεμένο, αλλά η δυναμική σαφέστερη. Με δεδομένη τη συρρίκνωση της Αριστεράς που οριακά

εκφράζει το 1/3 του πληθυσμού, μπορούμε να πούμε σήμερα ότι ο Μακρόν εκφράζει ένα φιλελεύθερο ρεπουμπλικανικό Κέντρο που απευθύνεται κυρίως στα ανώτερα μεσοστρώματα με δυνπτικούς συμμάχους τα απομεινάρια της συμβατικής Δεξιάς - που δεν μπόρεσε να επανασυσπειρώσει η Βαλερί Πεκρές -, την οικολογική ευαισθησία και ό,τι απέμεινε από τον διαχειριστικό σοσιαλισμό. Η Λεπέν, από την πλευρά της, συσπειρώνει περισσότερο τους νέους και τα λαϊκά στρώματα, την περιφερειακή Γαλλία - εκείνη που νιώθει ότι έχει αποκοπεί από την παγκοσμιοποίηση. Το κάνει όμως ως μια σχεδόν συμβατική Δεξιά, ή, καλύτερα, ως αντικαταστάτης της νεκρής πλέον Δεξιάς των Σιράκ - Σαρκοζί. Σε αυτό έχει συμβάλει η συστηματική αποϊδεολογικοποίηση της ίδιας και η (ρητορική;) προσχώρησή της στις θεμελιώδεις επιλογές της Γαλλικής Δημοκρατίας, μα και η καταβύθιση του Ερίκ Ζεμούρ στον ακροδεξιό αντισυστημισμό. Πράγματι, ο έως πρόσφατα υπερδεξιός συγγραφέας και δημοσιογράφος κατέληξε στις προεδρικές εκλογές αρχικά ως ανταγωνιστής της Λεπέν και ως εκείνος που θα ενώσει όλες τις εκδοχές της γαλλικής Δεξιάς πάνω σε ένα αντιμεταναστευτικό - παραδοσιοκρατικό πρόγραμμα γαλλικού εθνικισμού. Προεκλογικά όμως αποκαλύφθηκε ότι είναι ένας σκληρός αναθεωρητικής της γαλλικής ιστορίας που φλερτάρει με το κατοχικό παρελθόν του Βισί, που διασπά το δημοκρατικό σύμβολο και κυρίως που ταυτίζεται - εμμέσως πλην σαφώς - με την πούτινική και αντιευρωπαϊκή γραμμή! Αυτό εξάγνισε τη Λεπέν και την κατέστησε, για πολλούς, μια «κλασική υποψηφιότητα που μπορούμε να ανechtούμε».

Γεννιέται λοιπόν ένας νέος διπολισμός που δεν αντιπαράθετεί τη Δεξιά και Αριστερά, αλλά κερδοσυνδυάζει και χαμένους της παγκοσμιοποίησης δύο μεγάλες ευαισθησίες για την πορεία της Γαλλίας στον κόσμο (και την Ευρώπη) που ανασκευάζουν τις παλιές πολιτικές ταυτότητες.

Μένει να δούμε αν αυτή η αρχιτεκτονική, με τον Μακρόν να εκφράζει το μετριοπαθές Κέντρο και τη Λεπέν τη σκληρή εθνική Δεξιά, θα μπορέσει να θεραπεύσει όχι μόνο τις πληγές που άνοιξε η παγκοσμιοποίηση, αλλά και τα τραύματα της άγριας αποπαγκοσμιοποίησης που προκαλεί τώρα ο πόλεμος.

Ο Παναγής Παναγιωτόπουλος είναι αναληρωτής καθηγητής ΕΚΠΑ, υπεύθυνος του Ελληνογαλλικού Προγράμματος του [EUAMET](http://www.EUAMET)

Το εύθραστο προβάδισμα του Μακρόν και η άνοδος της Λεπέν, που μπορεί να την οδηγήσει μέχρι και στην προεδρία, είναι αποτέλεσμα μιας τεράστιας ανατροπής των ισορροπιών, και της σύνθεσης, του γαλλικού πολιτικού συστήματος